

Premiérova náhla povol'nosť

Ked' ekonomika rekordne rástla, premiér ignoroval všetky návrhy na systémové zmeny hospodárskych pravidiel. Nielen tie, ktoré prichádzali od politickej alebo názorovej opozície. Odrážal ich tvrdením, že hospodársky rast je založený na ochote ľudí pracovať za nízke mzdy. To v dobrých časoch na vysoké preferencie stačilo. Teraz sa však situácia obracia – ľudom mzdy opäť klesajú.

Čoskoro si budeme môcť v praxi overiť, že sa ekonomika v dôsledku tohto poklesu ani náhodou nerozbehne. Mnohí by mohli tvrdiť, že jedinou zbraňou Roberta Fica proti kríze je spoliehanie sa na nízke mzdy a to by mohlo jeho preferencie dramaticky znížiť. Preto zrazu akceptuje takmer všetky návrhy, ktoré sa objavujú v médiách.

Dokonca približne aj tie, ktoré ešte nedávno označoval za sabotáž, aj tie, ktoré predkladajú ľudia, o ktorých roky tvrdí, že nesedia vo väzení iba preto, lebo Slovensko nie je právnym štátom. Táto náhla povol'nosť premiéra je jedinečnou šancou presadiť do hospodárskej a sociálnej politiky Slovenska prvky, ktoré sú pre krajinu dlhodobo užitočné. Napríklad posilnenie transparentnosti okrem iného aj zverejnením zmlúv s víťazmi tendrov na verejné zákazky vrátane PPP projektov by malo byť samozrejmé. Premiér a niektorí členovia jeho vlády sa síce vyhovávajú, že mnohé tendre nemajú vplyv na tohtoročný rozpočet, lenže to akoby povedali, že zajtraší dlh sa nás dnes netýka! Netransparentné tendre vytvárajúce budúce dlhy majú negatívny vplyv nielen na dnešnú ekonomiku, ale aj morálku. Podľa prieskumu Sociologického ústavu SAV si v roku 1991 u nás dôverovalo navzájom 20,6 percenta opýtaných. V roku 2004 to bolo 21,6 percenta a v roku 2008 katastrofálnych 12,4 percenta! Priemer v Európe v roku 1999 bol 30,5 percenta.

Nedôvera medzi ľuďmi ničí ekonomiku a morálku nielen v dobrých časoch ale osobitne v časoch krízy. Miliardy pridelené v netransparentných tendroch jej iste nepomáhajú. Rovnako, ako jej nepomáha rozoštvávanie ľudí, ktorí majú rôzne sociálne postavenie, rôzny príjem, hovoria rôznym jazykom a podobne – všetky je možné ilustrovať množstvom citátov. Získavanie politických bodov metódami sociálneho a národného populizmu je dlhodobo nebezpečné vždy, počas krízy mnohonásobne. Premiér by ho mal minimalizovať. Mal by sa tiež konečne pustiť do práce na tom, aby sa Slovensko stalo právnym štátom. Nemôže sa len sťažovať na to, že u nás právny štát nie je a pridávať sa tak ku kritikom, ktorí prirovnávajú súdne siene k aukčným sieňam a sudcom, ktorí sa na rozhodnutiach svojho kolegu zabávajú. Premiér by mal problémy riešiť, nie nadávať na ne spolu s občanmi. Vláda by tiež mala konečne zefektívniť sociálnu sieť. Minulá koalícia, ako aj zástupcovia tej dnešnej jednoznačne potvrdili, že tá dnešná sa zneužíva. Súčasne sa už dnes ukazuje, že sociálna sieť nedokáže zachytiť mnohých, ktorí sú v ozajstnej núdzi. Dá sa povedať, že dnešná sociálna sieť slúži špekulantom na hojdanie, kým mnohí slušní ľudia nečakane zasiahnutí krízou prepadávajú jej veľkými okami. Politické strany by sa tiež mali dohodnúť (najlepšie ústavným zákonom) na tom, ako budú znižovať verejný dlh po kríze.

Slovensko je krajina so skúsenosťou, že politikom sa znižovanie dlhu neoplatí. Hrozí preto, že po kríze nebude chcieť žiadna strana konsolidovať verejné financie, a teda že sa dostaneme do podobnej situácie ako Maďarsko. Signál, že takýto plán máme by nám pomohol ľahšie udržať dôveru investorov. Vláda by sa mala zaviazat', že prestane z čisto politických dôvodov útočiť na súkromných podnikateľov, vrátane zahraničných. Slovensko je závislé na zahraničnom dopyte a zahraničných investíciách. Ak budeme hroziť vyvlastňovaním zahraničných investorov, ktorých

materské krajiny zasa hrozia protekcionizmom (prípád Fico – Sarkozy/SPP, PSA), ak budeme určovať koľko sa môže v bankách vyberať za mince, ak budeme opakovane útočiť na poisťovne, reťazce a ostatných obchodníkov, DSS-ky, automobilky, vodárne či energetikov, nemôžeme byť prekvapení, že napriek vstupu do eurozóny zaznamenávame väčší pokles investícií, než krajiny, ktoré do nej nevstúpili a že našim automobilkám klesá dopyt podobne dramaticky ako zahraničným, hoci tie naše sú lacnejšie. Politické preferencie sa takýmito útokmi získavať dajú, prácu však ľuďom nezabezpečia.

Autor: Eugen Jurzyca